

C-913/19. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2019. december 13.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Sąd Rejonowy w Białymstoku (Lengyelország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2019. november 18.

Felperes:

CNP spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

Alperes:

Gefion Insurance A/S [omissis] [(Dánia)]

[omissis]

VÉGZÉS

2019. november 18.

A Sąd Rejonowy w Białymstoku VIII Wydział Gospodarczy (bialystoki regionális bíróság, 8. kereskedelmi kollégium, Lengyelország) [omissis]

[omissis] [bíróság összetétele]

a CNP spółka z ograniczoną odpowiedzialnością felperes által

a Gefion Insurance A/S (Dánia) alperes ellen

fizetés teljesítése tárgyában indított ügyben az ügy megvizsgálását követően

a 2019. november 18-án Białystokban tartott zárt ülésen

a következőképpen határozott:

I. az EUMSZ 267. cikk második bekezdése alapján a következő kérdéseket terjeszti az Európai Unió Bírósága elé:

- 1) **úgy kell-e értelmezni a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet e rendelet 10. cikkével összhangban értelmezett 13. cikkének (2) bekezdését, hogy a károsult biztosítóval szemben, felelősségbiztosítás alapján fennálló követelését megszerző vállalkozás és az ezen biztosító közötti jogvitában a rendelet 7. cikkének 2. vagy 5. pontja alapján nem zárható ki a bíróság joghatóságának megállapítása?**
- 2) **az 1) kérdésre adott igenlő válasz esetén, úgy kell-e értelmezni a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 7. cikkének 5. pontját, hogy valamely tagállamban működő, a kötelező [eredeti 1. o.] gépjármű-felelősségbiztosítás keretében vagyoni kárt megtérítő, másik tagállamban székhellyel rendelkező biztosítóval kötött szerződés alapján eljáró gazdasági társaság e biztosító fióktelepe, képvisellete vagy más telephelye?**
- 3) **az 1) kérdésre adott igenlő válasz esetén, úgy kell-e értelmezni a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 7. cikkének 2. pontját, hogy az önállóan megalapozza azon tagállam bíróságának joghatóságát, ahol a káresemény bekövetkezett, és amely bíróság előtt a károsult kötelező felelősségbiztosítás keretében fennálló követelését megszerző hitelező a másik tagállamban székhellyel rendelkező biztosítóval szemben keresetet nyújt be?**

II. a kodeks postępowania cywilnego (polgári perrendtartás) 177. cikke 1. §-ának 31. pontja alapján az Európai Unió Bírósága előtti eljárás befejezéséig felfüggeszti az eljárást.

Indoklás

A tényállás

1. 2018. február 28-án közúti baleset történt A.M. károsult és a károkozó járműve között; a károkozó ezen időpontban a Gefion Insurance A/S-nál rendelkezett gépjármű-felelősségbiztosítással.
2. A gépjármű javításának időtartama alatt a károsult a (közkereseti társaságként működő) javító műhellyel 2018. március 1-jén cseregépjármű bérlésére vonatkozó visszterhes szerződést kötött. Ugyanezen a napon a bérbeadási szolgáltatás ellentételezéseként a károsult az alperessel szembeni bérlés költségeinek

megtérítésével kapcsolatos jövőbeli követelését átruházta a javító műhelyre. A javító műhely a bérlet lejártát követően, 2018. június 7-én a szolgáltatásnyújtás után héaszámlát állított ki. **[eredeti 2. o.]**

3. 2018. június 25-én a felperes a követelés átruházásáról szóló vagyonkezelői szerződés révén a javítóműhelytől megszerezte a cseregépjármű bérelésével kapcsolatos költségek megtérítésére vonatkozó, alperessel szembeni követelés érvényesítéséhez való jogot.
4. A felperes 2018. június 25-i levelében kérte az alperestől a bérlet számla szerinti összegének megfizetését. A fizetési felszólítást a zychlini székhelyű Polins spółka z ograniczoną odpowiedzialnością címére küldték, amely Lengyelország területen képviseli az alperes mint külföldi biztosító érdekeit.
5. A kárrendezéssel az alperes megbízásából a Crawford Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością foglalkozott. A Crawford Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością a 2018. augusztus 16-i határozatával a bérlet költségei kapcsán kért megtérítendő összeg egy részét ismerte el. Amint az a határozatban szerepelt, „a Gefion Insurance A/S nevében és javára eljárva” a bérletről szóló számlát részben fogadták el. E határozat utolsó részében tájékoztatást adtak arról, hogy panasz nyújtható be a biztosító által felhatalmazott szervezetként eljáró Crawford Polska sp. z o.o.-hoz.
6. A kárral kapcsolatos határozatban arról is tájékoztatást adtak, hogy kereset nyújtható be a Gefion Insurance A/S ellen „vagy az általános joghatóságra vonatkozó jogszabályok alapján, vagy a biztosító, a biztosított, a biztosítási szerződés jogosultjának vagy kedvezményezettjének székhelye vagy lakóhelye szerinti bíróság előtt”.
7. A felperes 2018. augusztus 20-án lengyel bírósághoz nyújtott be keresetet. A bíróság joghatóságának megalapozásaként a felperes az alperes által közzétett azon információkra hivatkozott, miszerint Lengyelországban az alperes fő képviselője a zychlini Polins sp. z o.o.. A felperes az alperesnek szóló iratokat a Polins sp. z o.o. címére kérte kézbesíteni.
8. 2018. december 11-én fizetési meghagyást bocsátottak ki, amelyet a keresetlevéllel együtt a Polins sp. z o.o. címére kézbesítettek. **[eredeti 3. o.]**
9. Az alperes első válaszbeadványában (a fizetési meghagyás elleni ellentmondásban) a kereset elutasítását kérte, a lengyel bíróság joghatóságának hiánya miatt. A joghatósággal kapcsolatban alkalmazandó rendelkezésként *a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról* szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: rendelet) 5. cikkének (1) bekezdésére hivatkozott. Az alperes hangsúlyozta, hogy a felperes nem minősül biztosítónak, biztosított személynek vagy kedvezményezettnek, kizárólag biztosítási szerződésekből eredő követeléseket vásárló vállalkozó, és nem nyújthat be keresetet a biztosító székhelyétől eltérő tagállam bírósága előtt.

10. A kereset elutasítása iránti kérelmének alátámasztására az alperes az Európai Unió Bíróságának C-106/17. sz. ügyben 2018. január 31-én hozott ítéletére hivatkozott. Utalt az 1215/2012 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének védelmi funkciójára, és megismételte a Bíróság által kimondottakat, miszerint szakmai tevékenységet folytató személy a biztosítási kártérítési követelések behajtásának területén, e követelések szerződéses engedményesi minőségében nem részesülhet azon különös védelemben, amelyet a *forum actoris* jelent.
11. Az alperes az ellentmondás további részében a felperes követelésének tartalmával érdemben is foglalkozott.
12. Az alperest képviselő meghatalmazott jogtanácsos a részére az alperes nevében eljáró Crawford Polska sp. z o.o. által adott meghatalmazás tartalma alapján állapította meg, hogy jogosult az alperes nevében eljárni. A jogtanácsos továbbá benyújtotta a Gefion Insurance A/S igazgatótanácsának meghatalmazott tagjai által a Crawford Polska sp. o.o. részére adott 2016. május 31-i meghatalmazást. E meghatalmazás kiterjed „a követelések teljes körű vizsgálatára”, valamint a „Gefion valamennyi bíróságok vagy más hatóságok előtti [...] eljárásban való képviseletére”.
13. A felperes a kereset joghatóság hiánya miatti elutasítása iránti kérelmet illetően jelezte, hogy az alperes szerepel az uniós, illetve EFTA-tagállamok Lengyelországban [eredeti 4. o.] bejelentett, a Komisja Nadzoru Finansowego (pénzügyi felügyeleti bizottság, Lengyelország) felügyelete alá tartozó biztosítóinak jegyzékében. Az alperes biztosítási kötvényeket értékesít Lengyelországban, és elfogadhatatlan, hogy a javítást készpénz nélkül vállaló és a károsult követelését átvevő javító műhely a káresemény bekövetkezése és a javítás helye szerinti bíróság előtt ne követelhesse a javítási költségek megtérítését. A felperes rámutat arra, hogy az ilyen helyzet azt eredményezi, hogy a javítóműhely megtagadja a javítás elvégzését, ha a károkozó biztosítója a Gefion Insurance A/S, vagy azt, hogy az ügyfélnek kell a javítást kifizetnie, és a kártérítést önállóan kell az alperestől követelnie.

Jogi indoklás

Az előzetes döntéshozatalra utalás indoklása

14. Bevezetésként megjegyzendő, hogy az Európai Unió és Dánia közötti megállapodás 3. cikke (2) bekezdésével összhangban Dánia 2012. december 20-án levélben értesítette a Bizottságot azon határozatáról, amely szerint végrehajtja az 1215/2012/EU rendeletben foglaltakat. Ez azt jelenti, hogy a *polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról* szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletet alkalmazni kell a jelen ügyben, amelyben az alperes dán biztosítási társaság.
15. A polgári eljárásjogi szabályoknak megfelelően a bíróságnak az eljárás teljes időtartama alatt fennálló egyik alapvető kötelezettsége a saját joghatóságának

vizsgálata (kpc [polgári perrendtartás] 1099. cikke 1. §-ának első mondata). Az ügy joghatósággal nem rendelkező bíróság általi elbírálása az eljárás érvénytelenségét vonja maga után (kpc 1099. cikkének 2. §-a). Az eljárás az Európai Unió különböző tagállamaiban székhellyel rendelkező felek között zajlik. Ez azt jelenti, hogy alapján a bíróságnak a *polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról* szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján meg kell állapítania saját joghatóságának fennállását. Ennélfogva a bíróság az Európai Unió jogszabályait közvetlenül alkalmazza. **[eredeti 5. o.]**

Ez indokolt abban az esetben is, amikor az alperes azon bíróság joghatóságának hiányára hivatkozott, amely előtt a keresetet benyújtották.

16. Az előzetes döntéshozatalra utalt jogi kérdés eltéréseket eredményez a nemzeti bíróságok ítélezési gyakorlatában, amelyek hasonló tényállások esetén eltérő határozatokat hoznak.¹ Az ilyen helyzet fennmaradása a valamely másik tagállam bírósága előtti perindításra kényszerülő személyek tekintetében a bírósághoz való fordulás jogának tényleges korlátozásához vezethet. Rövidebb, hároméves elévülési idők esetén ez a kártérítés érvényesítésének eredménytelenségét jelentheti.

A vonatkozó jogszabályok

17. Az alperes a Bíróság C-106/17. sz. ügyben 2018. január 30-én hozott ítéletére hivatkozik, amelyben megállapította, hogy az 1215/2012 rendelet 13. cikkének (2) bekezdését, összefüggésben e rendelet 11. cikke (1) bekezdésének b) pontjával, akként kell értelmezni, hogy olyan természetes személy, akinek szakmai tevékenysége többek között kártérítési követelések biztosítóktól való behajtásából áll, és aki egy közlekedési baleset károsultjával kötött, követelésre vonatkozó engedményezési szerződés alapján indíthat pert e baleset okozója felelősségbiztosítójával szemben, amely biztosítónak a károsult lakóhelye szerinti tagállamtól eltérő tagállamban van a székhelye, nem hivatkozhat e rendelkezésre

¹ a Sąd Okręgowy w Szczecinie (szczecini regionális bíróság, Lengyelország) 2019. május 16-i végzése (VIII Gz 70/19),

http://orzeczenia.ms.gov.pl/content/jurysdykcja/1_55515000004027_VIII_Gz_000052_20_i_9_Uz_2019-05-16_001:

a Sąd Okręgowy w Szczecinie (szczecini regionális bíróság) 2019. május 16-i végzése (VIII Gz 52/19),

http://orzeczenia.ms.gov.pl/content/iurvsdykcja/155515000004027_VIII_Gz_000052_2019_Uz_2019-05-16_001:

a Sąd Okręgowy w Toruniu (toruni regionális bíróság, Lengyelország) 2019. június 13-i végzése (VI Gz 128/19),

http://orzeczenia.torun.so.gov.pl/content/SN/151025000003027_VI_Gz_000128_2019_Uz_2019-06-13_001:

ezen utóbbi tagállam bírósága előtt. Anélkül, hogy tagadnánk a Bíróság fenti érvelésének a megalapozottságát, meg kell állapítani, hogy a jelen ügy eltérő tényállására nem alkalmazhatók a fent említett határozat megállapításai. Az alperes figyelmen kívül hagyja azt aényt, hogy **[eredeti 6. o.]** biztosítási tevékenységet folytat Lengyelország területén, ahol a káresemény is bekövetkezett, és a kárrendezésre is sor került. A C-106/17. sz. ügy alapját képező tényállás szerint a német állampolgár károkozót német biztosító felett, a közlekedési balesetre pedig Németországban került sor.

18. A rendelet 13. cikke (2) bekezdése megfogalmazásának megfelelően a 10., 11. és 12. cikkeket kizárólag az abban megjelölt azon jogalanyokra lehet alkalmazni, amelyek különböző kapcsolóelvek révén jogosultak keresetet indítani. Ezt megerősíti a rendelet (18) preambulumbekzdése. A 3. szakasz rendelkezéseinek felépítése azt jelenti, hogy azok kizárólag az e kategóriába tartozó jogalanyokra vonatkoznak. A 10. cikk ugyanakkor azt is lehetővé teszi e személyek számára, hogy a 7. cikk 5. pontjában említett joghatóságot vegyék igénybe. A rendelet 3. szakaszának rendelkezései nem alapoznak meg kizárólagos joghatóságot. E rendelkezések csupán a rendeletben megállapított általános joghatósági szabályokhoz képest a gyengébb fél számára előnyös speciális előírásokat jelentenek.
19. A fentiekben ismertetett rendelkezésekkel kapcsolatban felmerül a kérdés, hogy a biztosítási kárigénnyel kapcsolatos ügyekben a 3. szakasz rendelkezései kizárják-e a 2. szakasz rendelkezéseinek alkalmazását. Emellett szól a 10. cikk. A kételyeket tovább erősíti a 12. cikk első mondata, amely szerint „[f]elelőség- vagy ingatlanbiztosítás tekintetében a biztosító perelhető továbbá a káresemény bekövetkeztének helye bíróságai előtt is”. A felelősségbiztosítás tekintetében e rendelkezés a 7. cikk 2. pontja következtében feleslegesnek tűnik, kivéve, ha úgy tekintjük, hogy a biztosítási ügyek teljességét szabályozó 3. szakasz rendelkezései kizárják a 7. cikk alkalmazását. Ez tehát a 3. szakaszban említett könnyítésekkel nem élő személyek esetében azt jelenti, hogy a 4. cikk (1) bekezdésének megfelelően a pert az alperes lakóhelye (székhelye) szerinti bíróság előtt kell megindítani. Ezáltal kizárásra kerülnének a 7. cikk 2. és 5. pontja szerint joghatósági okok.
20. A 3. szakasz fent említett joghatósági szabályozása a biztosítási ügyek vonatkozásában teljes jellegű, de kizárólag a privilegizált jogalanyok kategóriája tekintetében. Felmerül tehát a joghatóság megállapításának kérdése akkor, ha az ügy **[eredeti 7. o.]** továbbra is biztosítási jellegű (az anyagi jogi igény biztosítási jogszabályokon alapul), a felperes azonban nem a jogviszony gyengébbik feleként meghatározott jogalany.
21. Mivel a felperes olyan vállalkozás, amely a károkozó felelősségbiztosítása keretében a biztosítóval szemben fennálló követelését a károsulttól szerezte meg, a bíróság álláspontja szerint a rendelet 2. szakaszában meghatározott joghatósági szabályokat kell alkalmazni. A 2. szakasz címe „különös joghatóság”, amely olyan jogügyletek jegyzékeként értelmezendő, amelyek abban az esetben

alapozzák meg valamely bíróság joghatóságát, ha a 3–7. szakasz nem alkalmazható. Ebben testesül meg e joghatóság különös jellege, amely háttérbe szorul a 3–7. szakaszban meghatározott szabályok mögött, az 5. cikk (1) bekezdése alapján azonban megelőzi a 4. cikk (1) bekezdése szerint általános joghatóságot.

22. A rendelet 7. cikkének 5. pontja egyértelműen kimondja, hogy valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállamban a fióktelep, képviselő vagy más telephely működéséből származó jogvita tekintetében a fióktelep, képviselő vagy más telephely helyének bírósága előtt perelhető.
23. Meg kell jegyezni ugyanakkor, hogy a Gefion Insurance A/S tevékenységet folytat Lengyelország területén, és uniós tagállam Lengyelországban bejelentett biztosítójaként szerepel a Komisja Nadzoru Finansowego (pénzügyi felügyeleti bizottság) nyilvántartásában. A Gefion Insurance A/S ténylegesen nem a KNF (pénzügyi felügyeleti bizottság), hanem annak dán megfelelője (Finanstilsynet) felügyelete alá tartozik. Ez azt jelentheti – és a bíróság is ezt az értelmezést osztja –, hogy a Gefion Insurance A/S Lengyelországban a rendelet 7. cikkének 5. pontja szerinti „más telephelyen” keresztül folytat tevékenységet, annál is inkább, mivel az alperes érdekeit Lengyelország területén a Crawford Polska sp. z o.o. képviseli, amely a kárrendezéssel foglalkozik.
24. A bíróság felhívja a figyelmet, hogy az, hogy az alperes által választott működési forma, amely szerint a kodeks spółek handlowych (gazdasági társaságokról szóló törvénykönyv) értelmében fióktelepnek nem minősülő két különböző társaságon keresztül folytat tevékenységet egy másik tagállam piacán, nehézségeket okozhat a kártérítésért felelős [eredeti 8. o.] jogalany megállapítása, és a biztosítóval szembeni bírósági eljárás megindítása tekintetében.² Emiatt egyébiránt számos panaszt nyújtottak be a KNF-hez (pénzügyi felügyeleti bizottság), amelyek alapján a Finanstilsynet ellenőrzést folytatott le, és számos szabálytalanságot állapított meg.³
25. A „fióktelep”, „képviselő” és „más telephely” említett fogalmának értelmezésekor a Bíróság két olyan kritériumot jelölt meg, amelyek meghatározzák, hogy az említett típusú szervezeti egységek működtetésére vonatkozó keresetek köthetők-e valamely tagállamhoz. Először is e fogalmak egy olyan tevékenységi központ fennállását feltételezik, amely a külvilág számára tartósan valamely anyavállalkozás részeként jelenik meg. E központnak saját

² A Sąd Okręgowy w Poznaniu (poznańi regionális bíróság, Lengyelország) által 2019. január 15-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem – a Bielska-Biała-i Corporis Sp. z o.o. Kontra a kopenhágai Gefion Insurance A/S (C-25/19 [2019/C 164/12]): úgy kell-e értelmezni a 2009/138/EK irányelv ezen irányelv 151. cikkével és az 1393/2007/EK rendelet (8) preambulumbekzdésével összhangban értelmezett 152. cikkének (1) és (2) bekezdését, hogy a nem-életbiztosító kijelölt képviselője általi képviselése magában foglalja a közlekedési baleset miatti kártérítési eljárást megindító irat átvételét?

³ <https://www.finanstilsynet.dk/TilsvniWurderinger-af-finansielle-virksomheder/2019/Gefion110719/Engelsk-version>

üzletvezetéssel kell rendelkeznie, és megfelelően felszereltnek kell lennie ahhoz, hogy harmadik felekkel tárgyaljon, akiknek így nem kell közvetlenül az anyavállalkozáshoz fordulniuk (1981. március 18-i Blanckaert & Willems ítélet, 139/80, EBHT 1981., 819. o., 11. pont). Másodszor a jogvitának vagy az említett egységek működtetésével kapcsolatos aktusokra kell vonatkozniuk, vagy az egységek által az anyavállalkozás nevében vállalt kötelezettségekre, ha e kötelezettségeket az egységek székhelye szerinti államban kell teljesíteni (1978. november 22-i Somafer ítélet, 33/78, EBHT 1978., 2183. o., 13. pont).

26. A kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint e feltételeket teljesíti az a társaság, amelyet az alperes a kárrendezéssel megbízott. E társaság önálló jogi személyiséggel rendelkezik (jogi személy), és teljeskörű jogosultsággal rendelkezik a biztosítóra nézve jogkövetkezményekkel járó cselekmények elvégzésére.
27. A rendelet céljaival összeegyeztethetetlen lenne az a helyzet is, amikor valamely, az Unió valamely államának területén gazdasági (jelen esetben biztosítási) tevékenységet folytató külföldi szervezet ezen **[eredeti 9. o.]** állam bírósága előtt nem lehetne perelhető. Amint azt a *biztosítási és viszontbiztosítási üzleti tevékenység megkezdéséről és gyakorlásáról szóló, 2009. november 25-i 2009/138/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (Szolvencia II) (76) preambulumbekzdése* kimondja, „[a]z uniós polgárok fokozódó mobilitása nyomán a gépjármű-felelősségbiztosítási termékek kínálata egyre inkább határokon átnyúló jelleget ölt. A zöldkártyarendszer és a gépjármű-biztosítási tevékenységet végzők nemzeti irodái közötti megállapodások további megfelelő működése érdekében célszerű, hogy a tagállamok képesek legyenek a területükön szolgáltatásnyújtás útján gépjármű-felelősségbiztosítást kínáló biztosítók számára előírni, hogy azok belépjenek az adott tagállamban létrehozott nemzeti irodába és garanciaalapba, valamint részt vállaljanak azok finanszírozásában. A szolgáltatásnyújtás szerinti tagállamnak meg kell követelnie a gépjármű-felelősségbiztosítást nyújtó biztosítótól, hogy a tagállam területén jelöljön ki egy képviselőt a kárigényekkel kapcsolatos szükséges információk gyűjtésére, valamint az érintett vállalkozás képviselőjére.”
28. Ezen irányelv 145. cikke (1) bekezdésének második mondata szerint „[e]gy tagállam területén bármely vállalkozás állandó jelenlétét ugyanúgy kell kezelni, mint egy fióktelepet, még akkor is, ha ez a jelenlét nem fióktelep formájában valósul meg, hanem csak egy, a vállalkozás saját alkalmazottai vagy egy olyan személy által működtetett iroda formájában, aki független, de állandó felhatalmazással rendelkezik arra, hogy a vállalkozás érdekében úgy léphessen fel, ahogy azt egy ügynökség tenné”. A fentiek mellett szólnak, hogy a Crawford Polska sp. z o.o.-t az alperesnek a rendelet 7. cikkének 5. pontja szerinti más telephelyének kell tekinteni.
29. A fenti kételyek ellenére a kérdést előterjesztő bíróság afelé hajlik, hogy az összes előterjesztett kérdésre igenlő választ kell adni. **[eredeti 10. o.]**

[omissis] [bíró neve]

MUNKADOKUMENTUM